

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет навчально-консультаційний
центр заочної освіти
Кафедра публічного управління та
менеджменту природоохоронної
діяльності

Бакалаврська кваліфікаційна робота

на тему: Пошук резервів зростання виробництва та реалізації продукції
підприємства

Виконав студент 5 року навчання
групи У- 51
напряму 6.030601 «Менеджмент»,
Ісгандаров Еміль Евез огли

Керівник асистент
Андрущенко Олеся Сергіївна

Консультант к.е.н., доц.
Розмарина Альбіна Леонідівна

Рецензент к.ф-м.н., доц.
Серга Інга Миколаївна

Одеса 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет навчально-консультаційний центр заочної освіти
Кафедра публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності

Рівень вищої освіти бакалавр

Напрямок 6.030601 «Менеджмент»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Павленко О.П.

“06” квітня 2020 року

З А В Д А Н Н Я
НА БАКАЛАВРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Ісгандарову Емілю Евез огли

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Пошук резервів зростання виробництва та реалізації продукції підприємства

керівник роботи Андрущенко Олеся Сергіївна асистент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “03” квітня 2020 року № 36-С

2. Строк подання студентом роботи 2 червня 2020 року

3. Вихідні дані до роботи інформаційні джерела які включають в себе офіційні статистичні та нормативно-правові матеріали, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, національні та міжнародні рекомендації та стандарти

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні основи формування резервів збільшення виробництва продукції на підприємстві

2. Аналіз ефективності формування та використання резервів збільшення виробництва продукції та вплив обсягу її пропозиції на дохідність ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське»

3. Напрями підвищення ефективності використання резервів збільшення виробництва продукції

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Аналіз основних техніко-економічних показників підприємства за 2017-2019 р.

2. Динаміка основних показників ефективності управління на підприємстві за 2017-2019 рр.

3. Аналіз показників ефективності використання основних засобів

4. Динаміка та структура витрат за економічними елементами за 2017-2019 рр.

5. Аналіз показників рентабельності підприємства

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 06 квітня 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Оцінка виконання етапу	
			у %	за 4-х бальною шкалою
1.	Робота з літературними джерелами	06.04-14.04.20	90	відмінно
2.	Робота над розділом 1 « <u>Теоретичні основи формування резервів збільшення виробництва продукції на підприємстві</u> »	15.04-25.04.20	90	відмінно
3.	Робота над розділом 2 « <u>Аналіз ефективності формування та використання резервів збільшення виробництва продукції та вплив обсягу її пропозиції на дохідність ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське»»</u> »	25.04-12.05.20	90	відмінно
4.	Рубіжна атестація	11.05-16.05.20		
5.	Робота над розділом 3 « <u>Напрями підвищення ефективності використання резервів збільшення виробництва продукції</u> »	13.05-24.05.20	90	відмінно
6.	Оформлення роботи	25.05-31.05.20	90	відмінно
7.	Здача роботи на кафедрі	02.06.20		
8.	Перевірка на плагіат	07.06.20		
	Інтегральна оцінка виконання етапів календарного плану (як середня по етапам)		90	відмінно

Студент

(підпис)

Ісгандаров Е.Е. огли

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Андрущенко О.С.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕЗЕРВІВ ЗБІЛЬШЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	8
1.1. Поняття та сутність виробництва продукції.....	8
1.2. Фактори, що впливають на виробництво та обсяги продукції.....	14
1.3. Резерви збільшення виробництва продукції організації.....	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕЗЕРВІВ ЗБІЛЬШЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТА ВПЛИВ ОБСЯГУ ЇЇ ПРОПОЗИЦІЇ НА ДОХІДНІСТЬ ДП ПАТ «ОБОЛОНЬ» «КРАСИЛІВСЬКЕ».....	24
2.1. Загальна характеристика основних техніко-економічних показників діяльності ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське».....	24
2.2. Аналіз складу, руху та ефективності використання основних засобів на підприємстві та їх взаємозв'язок з виробництвом продукції.....	33
2.3. Оцінка показників дохідності ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське»....	40
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗЕРВІВ ЗБІЛЬШЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ.....	45
3.1. Шляхи підвищення ефективності управління збутовою діяльністю ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське».....	45
3.2. Перспективи підвищення ефективності використання резервів збільшення виробництва продукції.....	48
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Актуальність теми. За умов ринкової економіки господарюючим суб'єктам надані широкі права та можливості у реалізації своїх економічних інтересів, вибору способів організації виробництва, збуту продукції. При цьому підприємства виходять із власних ресурсних можливостей з врахуванням широкого спектру факторів, які впливають на ефективність використання виробничого потенціалу.

Побудова ринкового організаційно-економічного механізму значною мірою залежить від удосконалення методології та організації комплексного економічного аналізу, особливо на рівні підприємства як первинної ланки економічної системи країни. В даних умовах економічний аналіз суттєво змінює свою цільову орієнтацію, значно поглиблюється і розширюється зона аналітичного пошуку та діагностики, вдосконалюється методика та організація системних досліджень. Постає необхідність перебудови системи комплексного економічного аналізу відповідно до його нової функціональної ролі.

Зміст економічного аналізу становить комплексне і взаємопов'язане дослідження процесів і явищ господарської діяльності підприємств, об'єднань та їх структурних підрозділів, визначення на цій основі причинно-наслідкових зв'язків і тенденцій розвитку з метою обґрунтування та оцінки ефективності управлінських рішень за встановленими критеріями господарювання.

Економічний аналіз обов'язково повинен передувати прийняттю науково обґрунтованих управлінських рішень. Він має не лише виявити проблеми, а й розкрити можливості подальшого зростання. За цих умов зростає важливість проведення своєчасного економічного аналізу в промисловості, зокрема для виявлення додаткових резервів збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції.

Метою роботи є опрацювання теоретичних та практичних аспектів формування резервів збільшення виробництва продукції та вплив обсягу її пропозиції на доходність підприємства.

Відповідно до даної мети визначено такі основні *завдання* дослідження:

- визначити поняття та сутність виробництва продукції;
- охарактеризувати фактори, що впливають на виробництво та обсяги продукції;
- дослідити резерви збільшення виробництва продукції організації;
- надати характеристику діяльності ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське»;
- проаналізувати склад, рух та ефективність використання основних засобів на підприємстві;
- оцінити показники доходності ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське»;
- визначити напрями підвищення ефективності використання резервів збільшення виробництва продукції.

Об'єктом дослідження є процес формування резервів збільшення виробництва продукції та вплив обсягу її пропозиції на доходність підприємства.

Предмет дослідження – шляхи удосконалення формування резервів збільшення виробництва продукції та вплив обсягу її пропозиції на доходність підприємства в сучасних умовах ринкового середовища.

При написанні роботи використовувались такі *методи* як: системний аналіз як загальний метод дослідження, логічний та аналітичний при удосконаленні теоретичних положень щодо резервів збільшення виробництва продукції на підприємстві; методи статистичного аналізу та таблично-графічний метод - у процесі дослідження динаміки явищ і процесів; метод моделювання - при визначенні перспективних напрямів удосконалення діяльності організації та інші.

Підґрунтям дослідження стали *інформаційні джерела* які включають в себе офіційні статистичні та нормативно-правові матеріали, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, національні та міжнародні рекомендації та стандарти, в яких детально висвітлено основи та методи аналізу господарської діяльності підприємства.

Практична значущість отриманих результатів роботи полягає в тому, що запропоновані практичні рекомендації щодо удосконалення формування та використання резервів збільшення виробництва продукції та вплив обсягу її пропозиції на дохідність підприємства дозволяють приймати науково обґрунтовані управлінські рішення, які забезпечують ефективне функціонування підприємства.

ВИСНОВКИ

Отже, з проведеного аналізу ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське» можна зробити такі висновки:

1. Аналіз діяльності підприємства розпочинають з вивчення обсягу виробництва та реалізації продукції, тому що від цього залежить діяльність підприємства як самостійного суб'єкта ринку.

Зміст аналізу обсягу виробництва та реалізації продукції становить комплексне і взаємопов'язане дослідження процесів і явищ господарської діяльності підприємств, об'єднань та їх структурних підрозділів, визначення на цій основі причинно-наслідкових зв'язків і тенденцій розвитку з метою обґрунтування та оцінки ефективності управлінських рішень за встановленими критеріями господарювання.

2. Проаналізувавши загальні показники обсягу товарної продукції, слід визначити головні чинники, які спричинили негативні тенденції та окремі зриви завдань.

3. Щоб постійно забезпечувати зростання прибутку, треба шукати невикористані можливості його збільшення, тобто резерви зростання. Резерв — це кількісна величина. Резерви виявляються на стадіях планування та безпосереднього виробництва продукції і її реалізації.

4. ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське», засновано у липні 1994 року. ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське», будучи виробничо-торгівельною базою ПАТ «Оболонь» до лютого місяця 1998 року, з моменту свого існування спеціалізувалося по реалізації продукції ПАТ «Оболонь» через оптову торгівлю і по виробництву столярних та бетонних виробів.

На сьогодні асортимент напоїв, мінеральних та питних вод підприємства нараховує 30 найменувань і включає 9 різних видів пакування. Пріоритетні напрямки діяльності підприємства на майбутнє визначаються маркетинговими дослідженнями ринку напоїв і води.

5. Дослідивши показники ефективності використання основних фондів можна зробити висновок, що обсяг товарної продукції у 2019 р. порівняно із 2017 р. збільшився на 2,2 %, середньорічна вартість основних фондів зменшилась на 5 % і становила 96148,5 тис.грн у 2019 р. порівняно із 101834,5 тис.грн у 2017 р. Питома вага активної частини у вартості основних фондів становить 78 % у 2017 р., а у 2019 р вона зменшилась на 3 % і становила 75 %.

6. Не зважаючи на несприятливі зовнішні та внутрішні умови підприємству вдається щорічно збільшувати обсяги реалізованої продукції за рахунок збільшення продуктивності праці та фондівіддачі, але у підприємства є резерви для нарощування обсягу реалізації, зокрема, через збільшення вартості основних фондів.

7. Загальний аналіз ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське» показує, що дане підприємство є досить прибутковим. Але у його роботі можна прослідкувати і негативні тенденції, зокрема: зменшення чистого прибутку у 2019 році, фондівіддачі, зростання витрат на 1 грн реалізованої продукції. Це дає підстави стверджувати, що в подальшому на підприємстві необхідно запровадити низку стабілізуючих заходів, зокрема:

- Модернізація виробництва, тобто, заміна застарілого обладнання більш сучасним.

- Запровадження новітніх технологій, що дозволять ефективніше використовувати ресурси.

- Реформування кадрової політики, тобто збільшення частки висококваліфікованих кадрів як в управлінському апараті так і на виробництві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушков Б. Основи менеджменту / Б. Андрушков, О. Кузьмін. - Львів: Світ, 2005. – 295 с.
2. Ассэль Г.Н. Маркетинг: принципы и стратегия : учеб. для вузов / Г. Н. Ассэль; перевод с англ. М. З. Штернгарца. - 2-е изд. - М. : ИНФРА-М, 2011. - 803 с.
3. Базілінська О.Я. Мікроекономіка: Навчальний посібник / За ред. Базілінської О.Я. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 352 с.
4. Балабаниць А.В. Збутова діяльність торговельних підприємств в умовах маркетингової орієнтації: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.02 / А.В. Балабаниць. - Донецьк, 2012. - 20 с.
5. Басовский Л.Е. Менеджмент: учеб. пособ. / Л.Е. Басовский. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 216 с.
6. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навчальний. посібник. / І.М. Бойчик. - К.: Атіка, 2018. - 528 с.
7. Болюх М.І. Економічний аналіз: навчальний посібник / М.І. Болюх, В.З. Бурчевський. - К: КНЕУ, 2017. - 540 с.
8. Бурцев В.В. Внутрішній контроль збутової діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання / В.В. Бурцев // Менеджмент. - 2019. - № 6. - С. 20-25.
9. Бурцева Т.А. Управление маркетингом / Т.А. Бурцева. – М.: Экономистъ, 2005. – 271 с.
10. Вевзелюк А.А. Розрахунки ефективності господарських заходів / А.А. Вевзелюк. – Мінськ: Наука, 2009. – 419 с.
11. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Навчальний посібник / С.С. Гаркавенко. - Київ: Лібра, 2006. - 384 с.
12. Герасименко І.М. Оцінка ефективності системи управління підприємства в контексті організаційного розвитку / І.М. Герасименко, Н.В.

Горбатовська // Проблеми системного підходу в економіці. – 2017 . – № 4 – С. 111-125.

13. Гончарук Я.А. Маркетинг: Навчальний посібник у тестах / Я.А. Гончарук, А.Ф. Павленко, С.В. Скибінський. — Київ: КНЕУ, 2010. — 314 с.

14. Горбатовська Н.В. Моніторинг та оцінка організаційних змін на підприємстві / Н.В. Горбатовська, О.О. Удалих // Бизнес–Информ. – 2017. – № 3. – С. 135-137.

15. Горлачук В.В. Економіка підприємства: навч. посіб. / В.В. Горлачук, І. Г. Яненко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 298 с.

16. Гранкіна Н.А. Розробка зовнішньоекономічної стратегії збуту продукції / Н.А. Гранкіна, Е.В. Попов // Маркетинг. - 2012. - № 3. - С. 90-103.

17. Дідковська Л.Г. Менеджмент: навч. посібник / Л.Г. Дідковська, П.Л. Гордієнко. – К.: Алерта: КНТ, 2007. – 516 с.

18. Дубинский С.В. Аутсорсинг как инструмент усовершенствования организационно-экономического механизма управления предприятием / С.В. Дубинский // Бизнес-информ. – 2015. – № 7. – С. 159–162.

19. Дубінський С.В. Сучасні підходи до вдосконалення організаційно-економічного механізму управління діяльністю промислових підприємств / С.В. Дубінський // Європейський вектор економічного розвитку. - 2018. - № 1 (16). - С.65-72.

20. Духонина О. Управление предприятиями в современных условиях / О.Духонина, П. Горянский // Финансовая газета. Региональный выпуск. - 2015. - № 10. - С. 96-99.

21. Заволович І.В. Теоретичні засади збутової діяльності підприємства / І.В. Заволович. // Актуальні проблеми економіки. - 2019. - №4.- С.34-40.

22. Зав'ялов П.С. Маркетинг в схемах, малюнках, таблицях: Навч. посібник. / П.С. Зав'ялов. - М.: ИНФРА-М, 2008. - 521 с.

23. Загірняк Д.М. Організаційне забезпечення стратегічного вибору

підприємства: монографія / Д.М. Загірняк; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. - Луганськ: В-во СНУ ім. В. Даля, 2014. - 191 с.

24. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / В.М. Івахненко. - К.: КНЕУ, 2010. – 263 с.

25. Кардаш В.Я. Маркетингова товарна політика: Навчальний посібник. / В.Я. Кардаш. – К.: КНЕУ, 2000. - 124 с.

26. Коверга С.В. Особливості управління розвитком промислового виробництва / С.В. Коверга, І.С. Грозний // Наукові праці. Серія «Економіка». – Вип. 177. – т. 189. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2018. – С. 73-77.

27. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навчальний посібник/ М.Я. Коробов. – К.: Знання, 2010. – 378 с.

28. Котлер Ф. Основы маркетинга: Пер. с англ. / Ф. Котлер. - М.: Прогресс, 2000. – 736 с.

29. Кравченко В.О. Основи менеджменту: Навчальний посібник / В.О. Кравченко. – Одеса: Атлант, 2018. – 211 с.

30. Крылова Л.Г. Практикум по маркетингу. / Л.Г. Крылова, М.И. Соколов. – М.: Банки и биржи, 2005. – 240 с.

31. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту: підручник – 2-ге вид. випр.. і доп. / О.Є Кузьмін, О.Г. Мельник. – К.: «Академвидав», 2007. – 416 с.

32. Литвин Б.М. Економіко-аналітична діяльність в організації: підручник / Б.М. Литвин. – К.: «Хай-Тек Прес», 2009. – 423 с.

33. Логвиненко В.К. Маркетинг як фактор стійкого функціонування фірм в ринковій економіці: Конспект лекцій. / В.К. Логвиненко. – К.: КДЕУ, 2003. – 431 с.

34. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства. / А.А. Мазаракі, Л.О. Лігоненко, Н.М. Ушаков. – К.: Освіта, 2011. – 800 с.

35. Мазур В.С. Нові підходи і форми менеджменту, як особливого типу управління / В.С. Мазур // Пріоритети економічного розвитку України: історія та сьогодення. – Вінниця, 2017. – С. 178-183.
36. Маркетинг: принципы и функции: Учеб.-практ. пособие для вузов / Под ред. Е.М. Азарян. — К.: МЦВО Министерства образования Украины, НВФ «Студцентр», 2009. — 320 с.
37. Марцин В.С. Економіка торгівлі: Навч. посіб. / В.С. Марцин. - К.: КНЕУ, 2008. – 411 с.
38. Мескон М.Х. Основы менеджмента / М.Х. Мескон, Хедоури; пер.англ. – М.: Дело, 2005. – 720 с.
39. Мильнер Б.З. Теория организации: [учебник] / Б.З. Мильнер. – М.: ИНФРА-М, 2018. – 345 с.
40. Мороз Л.А. Маркетинг: Підручник/ Л.А. Мороз, Н.І. Чухрай. — Львів: Інтеллект-Захід, 2002. — 244 с.
41. Москвітін Т.Д. Комерційні зв'язки торговельного підприємства: Навч. посібник / Т.Д. Москвітін, В.В. Черепов. - К. : КНТЕУ, 2010. - 126 с.
42. Мякота В. Собівартість продукції: від випуску до реалізації / В. Мякота В. - Х.: Фактор, 2018. – 173 с.
43. Новицький В.Є. Теорія і практика аналізу виробництва продукції / В.Є. Новицький // Економічний часопис - №1. – 2019. – с. 22-25.
44. Овечкіна О.А. Планування маркетингу: Посібник / О.А. Овечкіна. – Харків, «Освіта», 2007. – 366 с.
45. Осовська Г. Основы менеджменту: навч. посібн. / Г. Осовська, О. Осовський. – К.: Кондор, 2006. – 664 с.
46. Павленко А.Ф. Маркетинг: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни/ А.Ф. Павленко, А.В. Войчак. — Київ: КНЕУ, 2009. - 84 с.
47. Пешкова Е.П. Маркетинговый анализ в деятельности фирмы. / Е.П. Пешкова. – М.: Ось-89, 2007. – 80 с.

48. Писаревський І.М. Менеджмент організацій: навч. посіб. / І.М. Писаревський, Л.А. Нохріна, О.В. Познякова. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 133 с.
49. Попович П.Я. Економічний аналіз та аудит на підприємстві: Підручник. / П.Я. Попович. – Тернопіль, 2008. – 342 с.
50. Скібіцька Л.І. Менеджмент: навчальний посібник / Л.І. Скібіцька, О.М. Скібіцький. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 416 с.
51. Старостіна А.О. Маркетингові дослідження: практичний аспект./ А.О. Старостіна. – К.: Вид. дім «Вільямс», 2011. – 263 с.
52. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: Навчальний посібник.- 3-тє вид., випр. і доп. / Н.В. Тарасенко.- Львів: Новий світ, 2004.- 344 с.
53. Турило А.М. Оцінка результативності ефективності продуктивності і збитковості підприємства: монографія / А.М. Турило, А.А. Турило. - Кривий Ріг: Етюд/Сервіс, 2010. - 196 с.
54. Філімоненко О.С. Фінанси підприємств: Навч. посібник. / О.С. Філімоненко. - К.: МАУП, 2009. - 328 с.
55. Фінанси підприємств: Підручник. / За ред. професора А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2010. – 460 с.
56. Фролова Л.В. Ефективність управління фінансовими результатами торговельних підприємств: монографія / Л.В. Фролова, Л.В. Семерунь. - Донецьк: Вид-во «Ноулідж»(донецьке відділення), 2015. - 187 с.
57. Хотько Т.В. Діагностика ефективності діяльності підприємства / Т.В. Хотько // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/2531/2521>
58. Хруцкий И.В. Современный маркетинг / В.Е. Хруцкий, И.В. Корнеева, Г. Э. Автухова; [Под ред.В.Е. Хруцкого]. – М.: Финансы и статистика, 2008.- 256 с.

59. Худолій Л.М. Теорія фінансів: навчально-методичний посібник / Л.М. Худолій. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2003. – 167 с.
60. Чебанова М.С. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / М.С. Чебанова, С.С. Василенко. – Київ: Академія, 2002. – 671 с.
61. Черниш С.С. Проблеми застосування методик аналізу фінансового стану на вітчизняних підприємствах / С.С. Черниш // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка», 2012. № 5. – С. 142-146.
62. Чорна О.Є. Фінансовий аналіз. Підручник. / О.Є. Чорна. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
63. Чучалов Е.А. Прийоми економічного аналізу. / Е.А. Чучалов. – М.: Фінанси й статистика 2008. – 76 с.
64. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид./ Л.І. Шваб. - К.: Каравела, 2005. - 586 с.
65. Швиданенко Г.О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства. / Г.О. Швиданенко – К.: КНЕУ, 2009. – 192 с.
66. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько. – К.:Альма-Матер, 2006. – 345 с.
67. Шипіна С.Б. Сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта бухгалтерського обліку / С.Б. Шипіна // Вісник ЖДТУ. – 2012. – № 1(59). – С. 229-232.
68. Ширягіна О.Є. Прибуток підприємства: історичний аспект / О.Є. Ширягіна // Формування ринкових відносин в Україні. – 2018. – № 2. – С. 156 – 159.
69. Ширягіна О.Є. Формування та використання прибутку підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. Ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О.Є. Ширягіна; ДВНЗ «Київський національний економічний ун/т ім. Вадима Гетьмана». - К., 2007. - 21 с.

70. Ярошевська О.В. Резерви поліпшення основних техніко-економічних показників діяльності підприємства / О.В. Ярошевська // Наукові праці КНГУ, Економічні науки. – 2019. - №17– Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Npkntu_e/2010_17/stat_17/23.pdf.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Класифікація резервів за різними ознаками

Ознаки групування	Види резервів
За місцем виникнення	Внутрішньовиробничі Галузеві Регіональні Загальнодержавні
За факторами процесу праці	Покращення використання трудових ресурсів Покращення використання засобів праці Покращення використання предметів праці
За способом виявлення	Явні Приховані
За напрямками мобілізації та підставі вдосконалення	Підготовки виробництва Технології виробництва Техніки виробництва Організації управління, виробництва та праці
За терміном використання	Поточні Перспективні
За стадіями процесу відтворення	У сфері обігу У сфері виробництва У сфері матеріально-технічного забезпечення
За характером впливу на результати виробництва	На перед виробничій стадії На стадії виробництва На стадії експлуатації На стадії утилізації виробів
За кінцевими результатами, на які впливають резерви	Збільшення обсягу продукції Удосконалення структури та асортименту виробів Поліпшення якості продукції Зниження собівартості Підвищення прибутковості продукції